

חלק שני

מתוך הקונטרס

אוצר של יראת שמים

ליקוט מתוך כתבי גדולי עולם צדיקי אמת.

חלק ב', פרקים ד' - ז'
'מקומו האמיתי והנצחי הוא בארצו
ועירו לבד'

מהו הסוד עליו חשב מורינו מוהרנ"ת זצ"ל,
כל ליל פטירת אדמו"ר מוהר"ן זיע"א?

האם ניתן לומר שגופו של הצדיק
האמת נמצא בחו"ל, אך נשמתו
ורוחו נמצאים בארץ ישראל?

באיזה מקום בארץ ישראל זוכין
לקבל אור הצדיק וקדושת ארץ
ישראל בשלימות?

'אוצר של יראת שמים חלק שני'

פרקים ד' ה' ו'.

פרק ד' ראשית בכורי אדמתך תביא בית ה' אלוקיך'

פרק ה' נשמתו וגופו הזך זה מזו לא נדוי'

פרק ו' ציונו הק' של מוהר"ן, בירושלים!?

[נספחים: איך לילך אל האילן' הבעטליר בעל החטוטרת, מעט המחזיק את המרובה, 'צדיקים ירשו ארץ' ממדרשי חז"ל ועוד. 'ארץ ישראל גדלות דגדלות' מרשימותיו של מו"ר עט"ר רבי שלמה זקסלר זצ"ל.]

מערכת אומן בירושלים.

0773362396

uiny@okmail.co.il

אדונינו מורינו זרבינו הקדוש רבי נחמן מברסלב זיע"א נכד רבינו הבעל שם טוב הקדוש זיע"א אמר "יש אחד שחזא שניים, ושניים שחם אחד. כשהוא בכאן, הוא שם גם כן" (מתוך 'חמעשה מהלחם')

פרק ד'

"ראשית ביכורי

אדמתך, תביא בית ה'

אלזקיך"

היכן הוא מקומו של רבינו הקדוש מוהר"ן זיע"א לאחר הסתלקותו?

ראינו [לעיל פרק ג'] כי מקום נשמת הצדיק, הוא ללא ספק 'ארץ ישראל' ואדמו"ר מוהר"ן זיע"א הגיע לשם בחיים חיותו במסירות נפש, כדי לקבוע שם מקומו לנצח. עתה בפרק זה, כבר יהיה פשוט יותר להבין, את הסוד שמסר ג"ע מוהרנ"ת זצ"ל לתלמידיו, כי רביה"ק מוהר"ן זיע"א, תכף לאחר הסתלקותו הגיע ושב ביתר שאת 'לארץ ישראל', הארץ בה קבע את מקומו לנצח.

א. הסוד עליו חשב מורינו מוהרנ"ת זצ"ל כל ליל פטירת אדמו"ר מוהר"ן זיע"א.

כותב מו"ר הרה"ק רבי אברהם ב"ר נחמן ז"ל את הסוד שקיבל מאביו, הרה"ק רבי נחמן מטולטשין זצ"ל התלמיד המובהק של מוהרנ"ת, שקיבלו ממורינו ג"ע מוהרנ"ת זיע"א בעצמו-

"ונזכרתי מכל זה במאמר מורנ"ת ז"ל, שבפטירת אדמו"ר ז"ל בלילה האחרונה, חשב כל הלילה, הכתוב ראשית ביכורי אדמתך תביא בית ה' אלקיך וכו', [כפי עמדו אז בחידושו בהלכות בשר בחלב הלכה ב'], ושאחר כך עלה בדעתו שמבואר בכתבי האריז"ל שזה סוד הסתלקות והתעלות גדולי הנשמות וכו'..."

כדי להבין מהו בדיוק 'סוד ההסתלקות' עליו חשב מורינו מוהרנ"ת זצ"ל בכל ליל פטירת אדמו"ר מוהר"ן זיע"א, נסמך כאן את דברי מוהרנ"ת בליקוטי הלכות בהם עסק באותו לילה כפי שמציין הראב"ן-

"...בבחינת 'ראש בית' המבואר שם המאמר הנ"ל, שהראש יאיר לבית, שזהו קיום הבית המקדש, עין שם וזהו 'ראשית וכו' תביא בית ה' הינו שיאיר הראש לבית ה', שזהו בחינת מאורי אור..." (הלכות בשר בחלב הלכה ב' אות ה')

[הלכה זו, בה עסק מורינו מוהרנ"ת זצ"ל בליל פטירת אדמו"ר מוהר"ן זיע"א, נכתבה על תורה ס"ז בליקוטי מוהר"ן חלק ב' שעוסקת בענין 'ראש בית', הצדיק האמת המאיר לבית ה', ובענין הסתלקות והתעלות הצדיקים. תורה זו נאמרה בסמוך להסתלקותו של הרה"ק מברדיטשוב זיע"א, בחודש תשרי תק"ע. בדרכו לאומן, בקיץ של אותה השנה, חזר והשלים אדמו"ר מוהר"ן זיע"א תורה זו באזני מורינו מוהרנ"ת זצ"ל, ורימז לו בכך על הסתלקות הקרובה (תשרי תקע"א). הרוצה להרחיב דעתו בנושא זה, ולהבין מעט מדברי רבינו הקדוש שנראה בהם גם כן איזה רמזים בזה' (כלשונו של הרה"ק רבי ישראל קארדונער זצ"ל המובאת להלן) יעיין בספר פרפראות לחכמה על תורה זו, בחיי מוהר"ן אות פ"ד-ב. [מושט מחלק מהמהדורות], שם אות ק"ב, ובימי מוהרנ"ת אות מ"ט, ואכמ"ל.]

ב. 'סוד ההסתלקות', 'נשמת הצדיק באה תיכף אחר הסתלקותו לארץ ישראל'

הרה"ק רבי משה ברסלבר זצ"ל, היה מתלמידי הנאמנים והמסורים של אדמו"ר מוהרנ"ת זיע"א שזכה לשמשו רבות. תלמידו המפורסם ר' ישראל קארדנר ז"ל, ששימש גם את הרה"ק רבי נחמן ממשערין זצ"ל, מביא אף הוא את סוד ההסתלקות במכתבו, ומרמז שקיבל סוד זה מרבותיו, בכתב ובעל פה.

"אך צריכים לידע אין להשוות ישיבת ארץ ישראל לישיבת חו"ל כי תדעו שהאור הק' של רבינו הקדוש זורח בכאן גם כן ויש בזה סתרי נסתרות איך שנשמת הצדיק באה תיכף אחר הסתלקותו לארץ ישראל כמבואר בכמה מקומות ממדרשי חז"ל ומדברי רביה"ק נראה גם כן איזה רמזים מזה וכמו שאמר אחר הסתלקותו של הרב הק' מבארדיטשוב זי"ע שרצו אנ"ש להעלים ממנו ואמר הוא ז"ל, איך אתם רוצים להעלים ממני שכבר יודעים מזה בארץ ישראל וכמו שסיפר המעשה הנדפס בחיי מוהר"ן (אות ק"ב) מהבית הכנסת שיש בירושלים עיין שם, ועוד ועוד דיבורים בעל-פה ובכתב... (אמונת אומן מכתבים, מכתב ל"א)

ג. 'זכה להוציא אל הפועל הצדיק האמת בהסתלקותו מתעלה מגיע בפועל אל הארץ הקדושה

רבי אברהם ב"ר נחמן, מוסיף לבאר ולהעמיק את 'סוד ההסתלקות לארץ ישראל' -

"...אשר גם משה רבינו ע"ה לא זכה לזה בכל ימי חייו עד יום עלייתו להר נ'בו [כמובן בכתבי האריז"ל], ועל ידי ראיית עיניו את הארץ הקדושה לבא לשם, נחלש ונגווע לגמרי על ידי זה, [כמובן בזה מצירופי דבריו הקדושים, ובסמיכות הכתובים שבתורה הקדושה. כי לא לחנם ולריק הפליא הבורא יתברך בעת הסתלקותו להראותו לן]. ועל ידי זה זכה להוציא אל הפועל, ולבוא ולהכלל בקדש קדשים, עדן עין לא ראתה, שבבית ה', ועיר ה', שבארץ הזאת, [וכן שמעתי מדברי מורנ"ת ז"ל בשם האריז"ל, שזה סוד הכתוב ראשית בכורי אדמתך תביא בית ה' אלהיך, שהסתלקות והתעלות הנשמות הגדולות, הוא אל בית ה' אלקיך"]

(ביאור הליקוטים אות קנ"ה. ופירושו 'ראשית ביכורי אדמתך' רומז אל הסתלקות הצדיק האמת, תביא בית ה' אלוקיך' רומז אל המקום אליו מגיע הצדיק לאחר הסתלקותו.)

”צדיקים יירשנו ארץ”

ואל יתפלא הקורא מדבר זה שנשמע כדבר פלא, שרבינו הק' מוהר"ן זיע"א הגיע לארץ ישראל בשעת הסתלקותו. שהרי כבר מצינו במפורש בגמרא ובמדרשים, שישנם צדיקים המגיעים אחרי פטירתם לארץ ישראל. עד שניתן לאמר שהוא כדרך הטבע אצל הצדיקים האמתיים. גם יבין הקורא שזהו בעצמו מה שאמר רבינו ז"ל על הצדיקים האמתיים שזוכים שקברם קדוש בקדושת ארץ ישראל, כי הוא ענין אחד ממש.

ליקוטי מוהר"ן תניינא אות ק"ט:

”ספר עמי מענין קבר הבעל שם טוב, וזכר צדיק וקדוש לברכה שטוב מאד להיות שם על קברו ואמר פי ”צדיקים יירשנו ארץ” (תהלים ל"ז) הינו שהצדיקים אמתיים יורשים ארץ ישראל שזוכין שמקום גניזתם הוא קדוש בקדשת ארץ ישראל ממש וארץ ישראל הוא תקון גדול לפגם הברית”

”הקדוש ברוך הוא קורא למלאכי השרת ואומר להם לכו ושוטטו בארבע רוחות העולם ועשו מחילות מחילות בקרקע לכל צדיק וצדיק שבחו"ל עד ארץ ישראל והביאו לי כל צדיק וצדיק, פלוני בן פלוני חסיד, פב"פ חכם, פב"פ שמסרו עצמן על קדושת שמי בכל יום ויום, כדי שלא יצטערו ויבואו לא"י ואני מחיה אותם וכו', מיד הולכים וכו' ועושים מחילות מחילות בקרקע הארץ בשביל כל צדיק וצדיק שבחו"ל ומביאים אותם בתוך מחילות לארץ ישראל אצל הקדוש ברוך הוא לירושלם וכו'” (אותיות דרבי עקיבא אות ט' כפי שנעתק בשו"ת משנה הלכות חלק י"ז סימן רנ"ד)

מסכת כתובות קי"א: ”א"ר אלעזר מתים שבחוץ לארץ אינם חיים שנאמר ונתתי צבי בארץ חיים' ארץ שצביוני בה מתיה חיים שאין צביוני בה אין מתיה חיים...ולר' אלעזר, צדיקים שבחוץ לארץ אינם חיים? אמר רבי אילעא על ידי גלגול. מתקיף לה ר' אבא סלא רבא, גלגול לצדיקים צער הוא! אמר אביי, מחילות נעשות להם בקרקע. ונשאתני ממצרים וקברתני בקבורתם' אמר קרנא, דברים בגו, יודע היה יעקב אבינו שצדיק גמור היה, ואם מתים שבחוצה לארץ חיים, למה הטריח את בניו? שמא לא יזכה למחילות.”

וברש"י שם: ”על ידי גלגול. מתגלגלים העצמות עד ארץ ישראל וחיון שם: מחילות נעשה להם בקרקע. ועומדים על רגליהם והולכים במחילות עד ארץ ישראל ושם מבצבצין ויוצאים: דברים בגו. יש כאן דברים מסותרים בדבר זה וצריך לתת להם לב”

”סמליון אומר וימת שם משה, ומפנין אתה אומר, מחלה הייתה יוצאה מקבורתו של משה לקבורתו של אבות, נאמר להלן (בראשית מט, לא) ”שמה קברו את אברהם”, ונאמר פאן ”וימת שם”. ויש אומרים לא מת משה אלא עומד ומשרת למעלה, נאמר פאן ”שם” ונאמר להלן (שמות לד, כא)

”ויהי שם עם ה'.” (ילקוט שמעוני, וזאת הברכה, ל"ד)

"אלא פשוט, דגופות של צדיקים פושטים צורה ולובשים צורה רוחנית לאחר מותם וכמ"ש המהרש"א ז"ל (ראה לשונו לעיל פרק ד). אלא, כדי שלא יחלוק החולק ויאמר דרך במשה רבינו הוא והיה מעשה נסים, ביאר לן הרמב"ן ז"ל בלשונו הקדוש וז"ל: 'אם נייחס זה על מעשה הנס, כלומר, מה שנעשה עם משה, הנה אליהו יוכיח, שלא הושלך הגוף ממנו ולא נפרד מן הנפש והתקיים מאז ועד עולם.' הנה תירץ זה, שענין זה של אליהו לא היה בדרך נס, אלא מדרך הטבע, שכן הוא אצל צדיקים." (משנה הלכות, חלק י"ז, סי' רנד)

"מסר הרה"ק בעל האבני נזר מסאכטשוב בשם הותנו הרה"ק מנחם מנדל מקוצק שהלה התבטא לפניו לפני פטירתו: הצדיקים מלובלין כבר נשאו אותם משם לארץ ישראל..."

"ובעל האבני נזר בעצמו, בעת שנסע להשתטח על קברו של המגיד, בעת יציאתו מהאורח התבטא: 'גופו הקדוש של הרבי ר' בער אינו עוד פה וכבר נישא לארץ ישראל, מכל מקום האדמה שהיה טמון בה פה אדמת קודש היא.'"

"ופעם בעת עריכת שולחנו הטהור אמר [ר' צבי יהודה מאמלאק מקאליש אביר הרועים]: "הגם שיש צדיקים שזכו שיובילו את גופם לארץ ישראל אבל גופו הטהור של בעל הנועם אלימלך עדיין כאן בחו"ל." (והרה"ק רמ"מ מלעלוב העיד שאחרי המלחמה אף גופו הטהור של הנועם אלימלך זיע"א כבר הגיע לארץ ישראל)

"וכן מסופר על צדיקים שונים, הבעל שם טוב הקדוש, (סיפורי רמ"ח מסלאנים עמ' טו) על האוהב ישראל מאפטא, (רמתים צופים סוה"ס ס' ל"א) על הרבי שמואל שמעלקע מניקלשבורג (מסעות ירושלים יום י"א סעיף ו)."
(הוספת המהדיר בסוף ספר 'דברות המגיד' הוצאת מכון הגנזים)

"...ואע"פ שנאמר במשה 'ויקבור אותו בגי', זהו למשל. כי הנה פסוק אחר יש בזה שאמר 'ולא ידע איש את קבורתו', אלו ואלו דברי אלוקים חיים אמת שלא ידע 'איש' את קבורתו, אבל המלאכים יודעים והראיה שהכתוב אומר, 'כי מנגד תראה את הארץ ושמה לא תבוא' כלומר לא תבוא בעצמך, אלא יביאוך במהרה וזהו למה ששם נקבר משה, על ידי המלאכים." (ילקוט ראובני, בשם פירוש קדמון לספר התמונה, אות רי"ש)

"דאיתא בילקוט ראובני דמשה רבינו קבור במערת המכפילה, וצ"ל דלאחר שקברו אותו בהר נבו עבר משם למערת המכפלה וכן שמענו מצדיקים ושמענו מהגה"ק מאפטא שאמר עליו הגה"ק מצאנו שהביאוהו לארץ ישראל לאחר פטירתו והכין איתא בדברי חז"ל דרשעים הנקברים בארץ ישראל זורקין אותן לחו"ל והצדיקים שראויין לארץ ישראל מביאין אותם לשם וכמה מעשיות שמענו בענינים כאלו ואם כן אפשר דבתנאים נמי אם לא נמצא צדיק בקברו צריך לומר שעברו למקום אחר יותר נוה להם, ...וצדיק באמונתו יהיה שאין גופים של צדיקים ח"ו נרקבים אלא הם קיימים לעולם עדי יבא ינון ויקיצו מעיר ישיני עפר בב"א." (משנה הלכות, חלק י"ז, סי' רנד)

"ועל-כן הזהיר אותם, והעלייתם את עצמתי מזה אתכם. שיעלו עצמותיו לארץ-ישראל. ובכח הזה יתגברו בכל פעם על החובלים עד שיכבשו ארץ-ישראל שהוא בחינת נעם, בחינת יוסף כנ"ל: וזה בחינת מה שהולכין על קברי צדיקים בערב ראש השנה. כי הסתלקות הצדיק הוא בתוך בחינת נעם העליון ששם עולין כל גשמות הצדיקים בבחינת לחזות בנעם ה' וכו', בחינת נעמות בימינו נצח. ועל-כן במקום גניזתם הוא בחינת ארץ-ישראל בחינת צדיקים ירשו ארץ כמו שמבאר במקום אחר, כי במקום גניזתם שופע בחינת נעם העליון שהוא בחינת קדשת ארץ-ישראל שמשם כל הקדשות כנ"ל, כי כל העשר קדשות שהם כלל כל הקדשות שבעולם הם בארץ-ישראל. ועל-כן הולכים על קבריהם בערב ראש השנה. כדי לזכות לקבל שם קדשת ראש השנה שהוא בחינת השפעת הנעם בחינת קדשת ארץ-ישראל שמתגלה בראש השנה כנ"ל." (ליקוטי הלכות ברכת הפירות הלכה ד', נכתב על ידי מוהרנ"ת בדרכו לארץ ישראל)

פרק ה'

'נשמתו וגופו הזך זה

מזו לא נדז'

האם ניתן לאמר שגופו של רבינו ז"ל נמצא בחו"ל, אך נשמתו ורוחו נמצאים בארץ ישראל?

חלילה לומר כן, נשמתו וגופו הזך זה מזו לא נדוי

(לשון קודשו של אדמו"ר מוהר"ן זיע"א ב'שיר נעים' מודפס בתחילת הספר ליקוטי מוהר"ן)

ויתבהרו הדברים להלן שלב אחרי שלב.

א. בכל המקומות בהם גילה רבינו הק' ז"ל מסוד קבורת משה זהסתלקותו, רימז בכל אלה גם אליו בעצמו, אל הסתלקותו וקבורתו.

וגם במותו נקבר [משה רבינו ע"ה] מול בית פעור כדי להמתיק העכו"ם כדי שיהיו נעשין גרים וכו' וכו'... שבזה רימז רבינו זצ"ל לענין הסתלקותו באומין שהיה לו ז"ל בענין זה סודות נפלאים מאד" (ר' נחמן מטשערין, פרפראות לחכמה רט"ו)

ובהקדמה לספר ימי מוהרנ"ת ח"ב-

"ודבר אז [רבינו ז"ל] הרבה מגדל קדשת ארץ ישראל בריצון והשתוקקות עצום עד מאד עד שהקשיף הלילה ולא הכניסו עדין נר לביתו והרגישו האנשים שישבו אצלו שהתחיל לגוע ויצעקו להביא נר לבית, ועוררו והקיצו אותו והבינו אז אשר בגלל גדל השתוקקותו לארץ ישראל פלטה נפשו לצאת ושמעתי מאחד מאנשי-שלומנו אשר נרמז גם בתורתנו הקדושה אצל הסתלקות משה רבנו עליו השלום שניצאה נפשו בעת רעוא דרעוין בשבת במנחה מחמת גדל השתוקקותו לארץ ישראל"

ב. נשמת משה מקושרת עם גופו לנצח, זכנ נתקיים אצל רבינו הק' ז"ל

וכותב מוהרנ"ת לגבי נשמת משה רבינו ע"ה-

"פי צדיקים במיתתן קרויים חיים, וגדולים במיתתן יותר מבחייהם. ומשה רבנו הוא לוחם עדין במלחמת עמלק בשבילנו, פי נשמתו קשורה בגופו עדין בהתקשרות גדול ובשלום גדול. ואתפשטותא דמשה בכל דרא ודרא, פי משה רבנו מתלבש בכל דור ודור בצדיק האמתי שבידור... " (ליקוטי הלכות, קרחה וכתובת קעקע ג', אות י"ז)

ומסביר יותר -

"אבל הצדיק, בפרט הצדיק הגדול במעלה שזכר עצמו מכל וכל הוא אינו מת כלל, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, פי צדיקים במיתתן קרויים חיים, פי גם אחר הסתלקותו מקשר ומיחד בחינת חיות גופו, שהוא הבלא דגרמי בעצם חיות דקדושה ומקשר ומיחד כל חיותו עד לעלא לעלא וכו'. ואז הוא עוסק בתקון

נְפֹשׁוֹת יִשְׂרָאֵל יוֹתֵר מִבְּחַיֵּי מַחְמַת שְׁאֵז עוֹלָה בְּכָל פַּעַם לְמִדְרָגוֹת גְּבוּהוֹת וְנִפְלְאוֹת
וְנִשְׁגָּבוֹת כֹּל כֶּךָ עַד שֶׁיִּכּוֹל לְתַקֵּן הַכֹּל: " (בהלכות הכשר כלים אות ז')

וכותב הרה"ק ר' נחמן מטשעהרין זי"ע במפורש, לגבי אזהרתו של אדמו"ר מוהר"ן
זיע"א שיבואו על קברו, ולגבי ההבטחה הידועה לכל מי שיבוא לשם לאחר הסתלקותו -
"וממילא מובן, שזה הצדיק שהוא בבחינת משה בחינת אין כי דבוק בתמידות באור אין
סוף בבחינת רצוא ושוב, שעל ידי זה יש לו כח לתקן מדת המלכות על ידי הווידוי
שמתודין לפניו, בודאי זה הצדיק יש לו כח זה לאחר הסתלקותו ביתר שאת ויתר
עוז, כי אז דבוק בשלימות יותר באור האין סוף, וגם אז יש אצלו בחינת רצוא
ושוב כידוע, רק שהיא בדקות ורוחניות יותר וגם כי הצדיקים פוקדים את
קבריהם כידוע, בפרט זה הצדיק אשר פקד על זה לבוא על קברו והבטיח
שישתדל בתקנתו וכו' כידוע (פרפראות לחכמה תורה ד', אות כ"ו)

ומוסיף מוהר"ר רבי אברהם בן רבי נחמן זי"ע -
" אבל בכל זאת, לא ידע איש, ואין שום תפיסה כלל בקבורת והסתלקות מבחר האמת
ברעוא דרעוין הנ"ל, כי אז דייקא יוסיפו עצמותיו [ברשימת הנפש שנשאר
בהם] להתחבר ולהתאחד יותר בחיי נשמתו ורוחו דלעילא" (ביאור הליקוטים ס"ו
חדר ט')

ג. גופו של צדיק האמת הוא רוחני כמלאך, והוא למעלה מן המקום .

ואל תחשוב את גופו של צדיק האמת למגושם כגופי שאר אנשי העולם ח"ו,
שלאחר פטירתם מוטלים כדומן וכל הרוצה יבוא ויטול. [ולחבדיל, אין גופו
כשאר הצדיקים הטחורים, שזוכים וגופם אינו נרקב ח"ו, אלא נשאר שלם
בקברו.] אך מה נתעלה גופו הטחור של הצדיק המזבח:

"פי זה בחינת קבורת משה, עליו השלום, שהיה בבחינת למעלה מהמקום בבחינת ולא ידע
איש את קברתו, פי הוא למעלה מהמקום, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה על קבורת
משה... " (ליקוטי הלכות, ציצית ג' אות י"ט)

"כי מאחר שיוצא מגופניות וגשמיות עד שהגוף גם כן נתהפך למהות הנשמה הקדושה אז
הוא כולו רוחני ורוחניות הוא בחינת נחלה בלי מצרים ובלי שום גבול כלל: " (רבי
נחמן מטשעהרין זצ"ל, יקרא דשבתא אות קכ"ט)

וכבר כתב המהרש"א הקדוש זיע"א על מקום קבורת משה רבינו ע"ה -

"כי כבר נעשה משה גם בחייו דבר רוחני כמ"ש לחם לא אכלתי וגו'
ופירש מן האשה ע"כ גם במותו גופו שנקבר נשאר רוחני שאין לו גדר
במקום ואין לעמוד על מקומו המיוחד לו" (פירוש המהרש"א מסכת סוטה י"ג
ע"ב)

נשמתו וגופו הזך של הצדיק האמת, הם 'למעלה מן המקום'. על כן, אינם נפרדים זה מזו. וחלילה לומר כן, כי בכך מגשימים ומבזים את גופו של הצדיק האמת, שהוא כולו רוחניות. המקום בו שורה נשמת הצדיק, הוא המקום בו שוכן גופו הזך. [המקום בו שוכן הצדיק, הוא בבחי' 'מועט המחזיק את המרובה' מקום חיבור נשמתו בגופו הזך, ומשם מתקשרים אל הצדיק. אך הצדיק בעצמו, בוודאי אינו בעל מקום גשמי והוא למעלה מן המקום' ראה לקמן פרק ו']

לכך רבינו מוהר"ן הק' בעצמו, באותם השורות שנחקקו לדורות בפתחת ספרו הקדוש, בהם רמז על שייכות נשמתו הק' אל משה רבינו ע"ה, רמז גם על ענין התקשרות גופו בנשמתו לנצח.

**"נִימוּסֵי הַדָּתוֹת כֻּלָּם לֹא יִשְׁווּ לְדָתְנוּ
תְּכִמְיָהֶם בְּדוֹ מְלַבֵּם נִימוּסִים בְּשִׁכְלָם הָאֲנוּשֵׁי
מִשָּׁה עָלָה לְמָרוֹם וְעָנָן לְבוֹשׁוֹ
בְּמִצָּא הַמְּחִיב דְּבַר עֲמוֹ כְּכֹל פְּעַם, וּפִירֵשׁ מִן הָאִשָּׁה
בְּבָזִים וּדְוִיִּים וְסִחּוּפִים אֲנִיחֵנוּ
תְּכַמְתּוּ מֵאִין תְּמַצֶּא, מִמְּנוּ לְקַח טוֹב לְקַחֵנוּ
מְלֶךְ בִּישׁוּרוֹן עִם דָּתְנוּ כְּשֵׁנֵי אֲחִים לֹא יִתְפָּרְדּוּ
נִשְׁמָתוֹ וְגוֹפּוֹ הַזֶּךְ, זֶה מִזּוֹ לֹא נָדוּ"**

אדמו"ר מוהרנ"ת זיע"א, שנשמך על ידי רבינו הקדוש אור האורות אדמו"ר הנגמ"ח מוהר"ן זיע"א, גילה בבירור שרצונו של רבינו שיסעו אל מקום גניזתו בראש השנה, והוא זה שגילה שמקום גניזתו האמיתי והנצחי אליו הגיע בהסתלקותו, הוא בארץ ישראל, בעיר קודש. ומכאן אנו מגיעים בהכרח לשאלה הבאה.

היכן בארץ ישראל נמצא ציונו של רבינו הק' מוהר"ן זיע"א?

פרק ז'

'ציזנו הק' של מזהר"ן,

בירושלים!?

איך לילך אל האילן

הבעטליר בעל החטטורות (הוקי"ר) מסיפורי מעשיות

"...ורצו לילך לשם אל אותו האילן, כי הענג המפלא שיש שם אצל אותו האילן אין לשער. כי יש שם כל העופות וכל החיות, ושם אין שום הזק משום חיה. וכל החיות וכו' מערבים שם, וכלם משחקים שם, ובודאי הוא תענוג מפלג מאד להיות שם אצל אותו האילן... ובא חכם אחד, ואמר להם: למה אתם חוקרים באיזה צד לילך אל האילן, חקרו מתחלה מי ומי האנשים שיכולים לבוא אל אותו האילן. כי אל אותו האילן לאו כל אדם יכול לבוא אצלו, כי אם מי שיש לו המדות של האילן. כי זה האילן יש לו שלשה שרשים: שרש אחד הוא אמונה, והשני הוא יראה, והשלישי הוא עניויות. ואמת הוא גוף האילן. ומשם יוצאים ענפים. ועל כן אי אפשר לבוא אל האילן, כי אם מי שיש בו מדות הללו הנ"ל.

"ואלו הכת הנ"ל היה ביניהם אחדות גדול מאד, ולא רצו להתפרד זה מזה שקצתם ילכו אל האילן וקצתם ישארו. כי לא היו כלם ראויים לבוא אל האילן, כי לא נמצא ביניהם כי אם קצתם שהיו בהם מדות הנ"ל. אבל השאר לא היו בהם אלו המדות. ועל כן נתעכבו כלם, עד שיהיו יגעים וטורחים שאר אנשי הכת הנ"ל, עד שיהיו בהם גם כן המדות הנ"ל. כדי שיהיו כלם ראויים לבוא אל האילן. וכן עשו. ויגעו וטרחו עד שבאו כלם לאלו המדות הנ"ל. ואזי, כשבאו כלם לאלו המדות הנ"ל, אזי באו כלם על דעת אחת, והסכימו כלם על דרך אחת לילך באותו דרך אל האילן הנ"ל, והלכו כלם. והלכו איזה זמן עד שהיו רואים (מרחוק) את האילן. והסתכלו וראו, והנה אין האילן עומד במקום כלל. כי אין לאילן מקום כלל. ומאחר שאין לו מקום, איך אפשר לבוא אליו? ואני (הינו זה ההוקיר) הייתי גם כן שם עמהם. ואמרתי להם: אני יכול להביא אתכם אל האילן.

"כי זה האילן אין לו מקום כלל, כי הוא למעלה מהמקום לגמרי, ובחינת מעט מחזיק את המרבה הוא עדין במקום. כי על כל פנים יש לו מקום מעט רק שהוא מעט מחזיק את המרבה. אבל עדין יש לו מקום מעט על כל פנים, ובחינת מעט מחזיק את המרבה שיש לי, (הינו לבעל החטטורות) היא בחינת סוף המקום לגמרי, שמשם ולמעלה אין מקום כלל. על כן אני יכול לשא את כלכם אל האילן שהוא למעלה מהמקום לגמרי. (כי זה בעל החטטורות הוא כמו בחינת ממצע בין המקום ובין למעלה מן המקום לגמרי. כי יש לו בחינה עליונה של בחינת מעט מחזיק את המרבה, שהיא בחינת סוף המקום ממש, שמשם והלאה אין נמצא תבת מקום כלל. כי משם ולמעלה היא בחינת למעלה מן המקום לגמרי. ועל כן הוא יכול לשא אותם מתוך המקום, לבחינת למעלה מן המקום. והבן) ולקחתי אותם, ונשאתי אותם לשם אל האילן הנ"ל." (סיפורי מעשיות לרבינו הקו' מוהר"ן, מעשה י"ג מזו' בעטלירס)

"כי איתא בדברי רבנו ז"ל בהמעשה הנוראה של הז' בעטלירש המובא בספר המעשיות ומובא שם בספור המעשה של הבעטליר החמישי שהיה בעל חטוטרות מענין מעט מחזיק את המרבה והמובן שם קצת, כי בחינת מעט מחזיק את המרבה הוא קרוב לבחינת למעלה מן המקום, ויש כמה בחינות בענין מעט מחזיק את המרבה זה למעלה מזה וכל בחינת מעט מחזיק את המרבה הוא עדין במקום, אבל הוא סמוך קצת לבחינת למעלה מן המקום עד שיש בחינת מעט מחזיק את המרבה והוא סמוך מאד לבחינת למעלה מן המקום עד ששם יוצאין לגמרי מבחינת מקום לבחינת למעלה מן המקום, ... (אדמו"ר מוהרנ"ת זצ"ל, ליקוטי הלכות, הלכות ציצית ג, ח').

"כי ארץ ישראל וירושלים ובית המקדש וקדש הקדשים ששם כל העשר קדשות הם סמוכים ביותר לבחינת למעלה מן המקום, ועל-כן הם בבחינת מעט מחזיק את המרבה, ועל-כן אין שום מקום צר בירושלים וכנ"ל והבית המקדש שקדוש ביותר שם היה ביותר בחינת מועט מחזיק את המרבה, בחינת עומדים צפופים ומשתחוים רוחים, ובין שני בדי הארון היה עוד יותר ויותר בחינת מעט מחזיק את המרבה, כי כל ישראל עמדו בין שני בדי הארון, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה על פסוק, "גשו הנה" (יהושע ג) ופרש רש"י, צמצם את כלן בין שני בדי הארון זה אחד מן המקומות שהחזיק מעט את המרבה: (הלכות ציצית ג י"א)

נמצא, שבראש השנה צריכין לצאת מבחינת מקום, לבחינת למעלה מהמקום, שהוא בחינת כסא הכבוד, שרשי הנשמות, בחינת מקומו של עולם ששם דנים הכל לכף זכות וכו' כנ"ל... וזה בחינת סוד המעשה של יום החמישי מהז' בעטלירס (המובא בספורי מעשיות), שהתפאר את עצמו הבעל חטוטרות בעצם גדלתו בענין מעוט מחזיק את המרבה, עין שם היטב מענין האילן שהוא למעלה מהמקום שיש לו שלשה שרשים, שהם, יראה ואמונה וענוה, ואמת הוא גוף האילן וכו', עין שם. כי זה האילן הקדוש הוא בחינת עץ החיים דמזון לכלא בה תחותיה תטלל וכו' ובענפיה וכו'.

וזה האילן, שהוא העץ חיים, הוא עומד תחת כסא הכבוד ודרך שם עולין כל הנשמות לכסא הכבוד ששם שרש כל הנשמות כנ"ל כי מהאילן הזה יוצאין כל הנשמות, כמו שאיתא בזהר הקדוש, כל נשמתין מאילנא רברבא נפקין. ובראש השנה, שהוא יום הדין הגדול, שאז צריכין הכל לבוא אל האילן הזה" (הלכות שלוחין ד' אות ט"ז)

איך לילך אל האילן - המשך

” בדבר האסיפה אשר עשיתם בעיר העתיקה וגיליתם דעתכם דעת רבים בדבר הקיבוץ הקדוש בימי ראש השנה הבאים עלינו לטובה בירושלים עיה”ק ת”ו. ועתה יצאתם ידי חובתכם בדבר הנ”ל ועתה כל אחד הטוב בעיניו יעשה השומע יחדל והחדל יחדל כידוע מידת הניצחון. רק הדרך היותר טוב ונכון אהבה כללית ולהתפלל להשי”ת על אחינו אנ”ש שיבואו כולם על דרך האמת לאמיתו, איך לילך אל האילן ולכוון דעת רבינו”

(הרה”צ ר’ אפריימל מפשעבורז’ זצ”ל, בעקבות ההחלטה של מנהיגי חסידי ברסלב בארה”ק לקבוע את מקום הקיבוץ דווקא בירושלים, ערב ראש השנה תש”ג.)

היכן בארץ ישראל נמצא ציונו של רבינו הק' מוהר"ן זיע"א?

הקדמה חשובה לפרק ו'

לפני בואנו לדון בפרק זה במקום 'ציונו הקדוש של מוהר"ן זיע"א' בארץ ישראל, חשוב להבהיר ולהדגיש, שאין הכוונה לצייר לפני הקורא איזו מציאות מגושמת של חפירה בעפר ארץ העמים, נשיאת עצמות, לזיזה וקבורה וכו' שלא שמענו ולא קבלנו לא כזאת ולא דומה לזאת מעולם משום אחד מתלמידי רבינו הק' הקדוש מדור לדור עד ימינו. גם אין שייך ציור כזה, בגוף טהור וזך כמלאך, כגופו של רבינו הקדוש זיע"א.

אלא הכוונה היא להביא ולבאר בפני הקורא את הלשונות המפורשים של תלמידי רבינו מוהר"ן זיע"א מדור לדור, על הימצאותו של רבינו הק' בנשמתו ובגופו הזך לאחר הסתלקותו, בארץ ישראל. תוך נסיון לענות על השאלה המתבקשת, האם ישנו מקום מסוים בארץ ישראל, אליו התכוון מורינו מוהרנ"ת ושאר תלמידי אדמו"ר ז"ל, שדיברו מסוד זה, שהוא המקום בו שוכן רבינו הקדוש זיע"א בארץ ישראל.

זכור ראית במאמר המוסגר 'צדיקים ירשו ארץ', כי מצינו לשונות ברורים במדרש ובגמרא וכן מובא אף על צדיקים מהדורות האחרונים, שעברו מקברם אל ארץ ישראל, ועל אף שאין הלשון יוצא מדי פשוטו, שצדיקים אלו נמצאים בארץ ישראל בגופם הטהור כפשוטו ממש, אף על פי כן ברור, שבכל אלו הלשונות המת"חסים אל צדיקי אמת 'קדושים אשר בארץ המה', הכוונה היא אל מציאות רוחנית דקה וזכה, ששייכת אצל צדיקים רמי מעלה כמותם.

ועתה נותר להקדים ולבאר מהו אכן ענין ה'ציון' שעושים לצדיק, ובפרט לצדיק שנאמר עליו במפורש שקברו בבחינת 'למעלה מן המקום' בבחינת 'קברו של משה'.

א. ציונו של הצדיק האמת.

קברו של הצדיק הוא 'מעט המחזיק את המרובה' המקום
דרכו עולה הצדיק אל 'למעלה מן המקום'.

הגם שגופו ונשמתו של הצדיק האמת רוחניים וזכים, והם למעלה מגדר מקום, ישנו ממוצע של
'מעט המחזיק את המרובה' שהוא מקום קדוש ורוחני בו עולים אל 'למעלה מן המקום'.
וראה על כך ביתר פירוט לעיל במאמר המוסגר 'איך לילך אל האילן' (וע"ע באריכות בליקוטי
מוהר"ן תניינא תורה א', ליקוטי הלכות ציצית ג', ובהלכות גבית חוב מהלקוחות ואפותיקי הלכה ה.)

על כן, כל עניינו של המקום בו נטמן הצדיק, הוא המקום הקדוש בו מתגלה הצדיק ומשם ניתן
להתקשר אליו וזהו ציונו של הצדיק. דהיינו שהצדיק שורה ושוכן במקום קדוש בו עולין
למעלה מן המקום. כפי שמסביר מורינו מוהרנ"ת זיע"א-

"ועקר התקון על ידי הצדיקים הגדולים שתקנו מעשיהם בתכלית השלמות עד שגם בחייהם היו
אוחזים בבחינת פסא הפבוד שעל ידי זה יכולים לעשות ראש השנה לדון הכל לקף זכות על
ידי שנכללים בבחינת מקומו של עולם פנ"ל, אבל גם הצדיקים הקדושים האלו הם גדולים
במיתתם יותר מבחייהם, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה. פי אחר מיתתם הקדושה
דיקא פשהם שוכנים בתוך העפר הגשמי דיקא, משם דיקא הם נכללים יותר ויותר
בבחינת מקומו של עולם, בבחינת ירידה תכלית העליה ועל פן אז דיקא הם ממליצים טוב
ביותר על ישראל אשר כל קיומנו עתה על ידם, כמו שפיתוב בזהר הקדוש, אלמלא תפלת
הצדיקים המתים על החיים לא אתקיים עלמא רגעא חדא. פי אחר מיתתם פשהם שוכנים
בתוך העפר משם, אז דיקא הם נכללים יותר ויותר בבחינת מקומו של עולם פנ"ל, ואז
יכולים ביותר להמליץ טוב על ישראל לזכותם לפי מקומם וכנ"ל. ועל פן הולכים בערב
ראש השנה דיקא על קבריהם הקדוש, פי אז אחר מיתתם הקדושה, אז דיקא הם עושים
ראש השנה בתכלית השלמות יותר ויותר מבחייהם, פי עתה על ידי קבורתם הקדושה בארץ
הגשמי הזאת שהיא בחינת ארץ ישראל, בבחינת צדיקים ירשו ארץ, על ידי זה דיקא
הם נכללים יותר ויותר בבחינת למעלה מהמקום בשלמות נפלא" (הלכות גבית חוב
מהלקוחות ואפותיקי הלכה ה, אות י"ד)

עיקר המקום בו עולים הצדיקים אל למעלה מהמקום הוא
בארץ ישראל, במקום המקדש.

ומבאר שם מוהרנ"ת כי עיקר בחינה זו של 'מעט המחזיק את המרובה', המקום הגשמי, דרכו
נכללים הצדיקים במקומו של עולם, הוא בארץ ישראל.-

"שפך היה רצונו לתברך בכריאת עולמו שדיקא בזה הארץ הגשמי בתכלית הגשמיות, שם דיקא
נמשיכו הצדיקים אלקותו למטה עד שיהיה נכלל גשמיות המקום דיקא בבחינת למעלה
מהמקום, בבחינת מקומו של עולם וכנ"ל, אבל עקר בחינה זאת זוכים רק בארץ ישראל
ובית המקדש ששם עקר קדשות המקום עד שנכלל דרך שם במקומו של עולם" (הלכות
גבית חוב מהלקוחות ואפותיקי הלכה ה, אות י"ג)

הצדיק מגיע לארץ ישראל בפועל לאחר הסתלקותו שם הוא עולה אל למעלה מן המקום ושם הוא מקום גניזתו.

עתה יובנו דברי מו"ר הרה"ק רבי אברהם ב"ר נחמן זצ"ל שהובאו לעיל -
"כי לא לחנם ולריק הפליא הבורא יתברך בעת הסתלקותו להראותו לו. ועל ידי זה זכה להוציא אל הפועל, ולבוא ולהכליל בקדש קדשים, עדן עין לא ראתה, שבבית ה', ועיר ה', שבארץ הזאת, וכן שמעתי מדברי מורנ"ת"

כי זוהי כוונת אדמו"ר מוהרנ"ת זיע"א בדבריו -
"שזה סוד הכתוב ראשית בכורי אדמתך תביא בית ה' אלהיך, שהסתלקות והתעלות הנשמות הגדולות, הוא אל בית ה' אלקיך"

סיכום. בנפלאות תמים דעים, ישנו מקום רוחני וזך ציונו של רבינו הקדוש זיע"א מורינו מוהרנ"ת זיע"א גילה, כי עיקר מקום גניזתו הק', 'מעט המחזיק את המרובה', נמצא בארץ ישראל. על כן, המקשר עצמו אל רבינו הקדוש זיע"א ממקומו הנצחי בארץ הקודש, הרי הוא כמי שנא על קברו*. כיוון שמתקשר לצדיק ממקומו האמיתי והנצחי בו שזכר הצדיק.

'ארץ ישראל גדלות גדלות'

*מרשימותיו של מו"ר עט"ר שלמה זוקסלר זיע"א.

תלמידו הגדול של מוה"ר הקדוש רבי אברהם ב"ר נחמן זיע"א

נכתב על יד המילים "אפילו אלו שלא זכו להכיר את רבנו זכרוננו לברכה בחייו, כשיבואו על קברו הקדוש ויסמכו עליו, וילמדו ספריו הקדושים וירגילו עצמם לילך בדרכיו הקדושים הנאמרים בספריו הקדושים, בודאי יש להם על מה שיסמכו. אשריהם אשרי חלקם, ולא יאשמו כל החוסים בו... (חיי מוהר"ן רכ"ח)

"הלא מובא בליקוטי מוהר"ן תורה קי"ט כי להיות על קבר הצדיק הוא קדוש בקדושת ארץ ישראל ממש, נמצא שארץ ישראל בעצמו בלי ספק הוא קדוש יותר... ועוד מובא בליקוטי הלכות (שלוחין ה' אות מ"א) שקדושת ארץ ישראל וקדושת הצדיק בחינה אחת ועל כן כשהוא בארץ ישראל וממשיך עליו קדושת הצדיק על ידי לימוד תורתו הוא כאילו בא על קברו. ויסמוך עליו, וילמוד ספה"ק, וילך בדרכיו הק'. בוודאי יש להם על מה שיסמכו אשריהם ואשרי חלקם ולא יאשמו כל החוסים בו."

ב. שם כל העשר קדושות

באיזה מקום בארץ ישראל שוכן הצדיק? מאיזה מקום בארץ ישראל אפשר להתקשר לצדיק כבקברו ממש ואף יותר מכך?

"כי ארץ ישראל הוא כלליות הקדושה שבכל הקדושות, כי שם כל העשר קדושות" (ליקוטי מוהר"ן רל"ד)

נעתיק עוד הפעם את לשו רבי אברהם ב"ר נחמן המובאת לעיל פרק ד', לגבי 'סוד ההסתלקות' מקומו של רבינו הק' מוהר"ן זיע"א לאחר הסתלקותו-

"...זכה להוציא אל הפועל ולבוא ולהיכלל:

👉 **בקדש קודשים,**

👉 **עדן עין לא ראתה, (ראה בסוף הפרק)**

👉 **שבבית ה',**

👉 **ועיר ה',**

👉 **שבארץ הזאת.**

וכן שמעתי מדברי מורנ"ת ז"ל..."

כמובן שלא בכדי מזכיר רבי אברהם ב"ר נחמן זיע"א, את כל אלו המקומות לגבי המצאות הצדיק בארץ ישראל. ויתבארו דבריו להלן.

בארץ ישראל ישנם דרגות שונות של קדושת המקום, זו למעלה מזו, וכולן נכללות בקדושת ארץ ישראל. כל מקום קדוש יותר, הוא במדרגה יותר נעלית של קדושה זו.

כאן המקום לציין לדבריו של הרה"ק רבי נחמן מטשעהרין זצ"ל בהקדמה לספרו זמרת הארץ: "כי ארץ ישראל היא כלליות הקדושה שבכל הקדושות. כמבואר בליקוטי מוהר"ן (סי' רל"ד). והנה בקצת מקומות הבאתי סמך וראיה לכלל קדושת "ארץ ישראל" מפסוק אחד או ממאמר רז"ל שמבואר בו שמדבר רק "מציון וירושלים ובית המקדש". אך באמת הכל אחד. **כי כל העשר קדושות "שבארץ ישראל" מקבלין זה מזה וכלולין זה בזה.** ומקדשי קדשים נמשך הארה לכל הבית המקדש ומשם לכל העיר "ציון וירושלים" ומשם לכל ערי יהודה וישראל "שבארץ ישראל". וסמכתי עצמי על מאמר הזוהר הקדוש (בראשית קי"ד). כל אינו דאשתארו בארעא קדישא דישראל דינא דלהון כירושלים וכציון לכל דבר וכו'. ואמרו רבותינו ז"ל עתידה ירושלים שתתפשט בכל ארץ ישראל וכו': (וראה חלק נוסף מהקדמה זו לעיל פרק ב')

נעתיק כאן את לשונו של מורינו מוהרנ"ת זיע"א לגבי מקומות אלו:

"פי הבית המקדש הוא בבחינת מעט מחזיק את המרבה ששרשו מבחינת למעלה מן המקום, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (אבות פרק ה), עומדים צפופים ומשתחוים רוחים. ולא אמר אדם לתברו צר לי המקום שאלין בירושלים. כי ארץ ישראל וירושלים ובית

המקדש וקדש הקדשים וששם כל העשור קדשות הם סמוכים ביותר לבחינת למעלה מן המקום, ועל-כן הם בבחינת מעט מחזיק את המרבה, ועל-כן אין שום מקום צר בירושלים וכנ"ל והבית המקדש שקדוש ביותר שם היה ביותר בבחינת מועט מחזיק את המרבה, בבחינת עומדים צפופים ומשתחווים רוחים, ובין שני בדי הארון היה עוד יותר ביותר בבחינת מעט מחזיק את המרבה, כי כל ישראל עמדו בין שני בדי הארון, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה על פסוק, "גשו הנה" (יהושע ג) ופרש רש"י, צמצם את כלן בין שני בדי הארון זה אחד מן המקומות שהחזיק מעט את המרבה: " (ליקוטי הלכות ציצית ג', אות י"א)

ישנם כמה מדרגות של קדושת המקום בארץ ישראל, כל אחת מהם קדושה ורוחנית יותר, קרובה יותר אל למעלה מן המקום. לכן אנו מוצאים לשונות שונים אצל מוהרנ"ת ותלמידיו לגבי המקום בו שוכן הצדיק. הצדיק נמצא בארץ ישראל, אך בית פירוט מקומו ב'ירושלים' עיר ה', 'בית המקדש', 'קודש קודשים', 'אבן שתיה' ו'מבין שני הכרובים'.

לשונות נוספים של תלמידי רבינו הק' מוהר"ן זיע"א לגבי השראת נשמתו בארץ ישראל

'שבארץ הזאת' – נשמת הצדיק בארץ ישראל

- "...קדש קדשים' תהיה' סופי תיבת מ'ש'ה', כי נשמת משה משיח נמצא בארץ ישראל..." (ר"א בר"נ ביאור הליקוטים קנ"ה, וראה בגליון הבא בעז"ה לשונו לגבי חו"ל).
- "שנשמת הצדיק באה תיכף אחר הסתלקותו לארץ ישראל כמבואר בכמה מקומות ממדרשי חז"ל ומדברי רביה"ק נראה גם כן איזה רמזים מזה..." (הרה"ק ר"י קארדונער זצ"ל, לעיל פרק ד')

'שבעיר ה' – ציונו של הצדיק בירושלים

- "...וכמו שסיפר המעשה הנדפס בחיי מוהר"ן (אות ק"ב) מהבית הכנסת שיש בירושלים..." (שם)
- "...בעת ההיא יקראו לירושלים כסא ה', וזהו הציון של הצדיק הק' בבחינת 'וכסא כבוד ינחילם'..." (אמרות טהורות למו"ר ר"א שטרנהארץ זצ"ל נכד אדמו"ר מוהרנ"ת זיע"א וראה עוד בגליונות הבאים בעז"ה בענין שייכות הצדיק אל ירושלים כסא ה'. על ההקשר של ציטוט זה ראה בעז"ה בגליונות הבאים במאמר 'ירושלים מירון')

'שבקודש קודשים בבית ה' – מקום הצדיק בקודש הקודשים באבן השתיה

- "...ושהמנהיג והנשמה שתתעלה על כולם [להנהיג גם לנשמות ישראל בעצמן] הוא הצדיק הדור שבקדשי קדשים [ואבן שתיה]" (ר"א בר"נ זצ"ל ביאור הליקוטים ס"א, וראה עוד בגליונות הבאים בעז"ה לגבי התכללות הצדיק באבן השתיה, והשייכות לראש השנה)
- "שזה סוד הכתוב ראשית בכורי אדמתך תביא בית ה' אלהיך, שהסתלקות והתעלות הנשמות הגדולות, הוא אל בית ה' אלקיך" (ר"א בר"נ בשם אביו בשם מוהרנ"ת, ביאור הליקוטים קנ"ה)

“עֵדֶן עֵין לֹא רֵאתָה” – שׁוֹרֵשׁ נִשְׁמַת הַצַּדִּיק הַמִּתְגַּלֵּה מִבֵּין שְׁנֵי הַכְּרוּבִים

- “...והנה התגלות השכינה היתה שם בבנין שלמה המלך ע"ה שזכה לבנות ביהמ"ק והקודש הקודשים ושם היו הכרובים והיה מדבר מ'בין ש'ני ה'כרובים ר"ת מש"ה." (ר"א בר"נ בשם ר' נחמן מטשעהרין, חכמה ותבונה ג')

“הוא המַעֲיָן הַיּוֹצֵא מִבֵּית ה' הוּא הַתְּפִלָּה... שֶׁהוּא אוֹר הַגְּנוּז לְעֵתִיד בְּחִינַת עֵדֶן עֵין לֹא רֵאתָה שֶׁהוּא בְּחִינַת הַתְּפִלָּה כַּנִּל” (ליקוטי מוהר”ן תורה ח')

“שֶׁתְּפִלָּה הִיא בְּחִינַת עֵדֶן עֵין לֹא רֵאתָה שֶׁהוּא שְׁרֵשׁ הַתּוֹרָה שֶׁמִּשָּׁם שְׁרֵשׁ כָּל הַמַּעֲיָנוֹת הַחֲכָמָה שֶׁל הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה... הַרוּחַ חַיִּים שֶׁנִּמְשָׁךְ עַל יְדֵי הַצַּדִּיק הָאָמֵת שֶׁהוּא בְּחִינַת עֵין חַיִּים שֶׁהוּא מְמַשֵּׁךְ הַרוּחַ חַיִּים מִשְׁרֵשׁוֹ מִבְּחִינַת תְּפִלָּה שֶׁהוּא בְּחִינַת עֵדֶן עֵין לֹא רֵאתָה, שֶׁהוּא שְׁרֵשׁ הַמַּעֲיָן הַיּוֹצֵא מִבֵּית ה' מִבֵּית קְדוּשֵׁי קְדוּשִׁים שֶׁהוּא נְתִיב לֹא יִדְעוּ עֵיט שְׂאֵי אֶפְשָׁר לְהַשִּׁיגוֹ בְּשׁוֹם שְׂכָל. (ליקוטי הלכות העושה שליח לגבות חובו ג', אות י"ג)

“כִּי לְמַעַלָּה דִּבְרָנוּ מִבְּחִינַת דֶּרֶךְ אֶרֶץ הַיְבֵנוּ הַדֶּרֶךְ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל אֲמַנָם אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל בְּעֶצְמָה יֵשׁ בָּהּ גַם כֵּן בְּחִינַת עֵשֶׂר קְדוּשׁוֹת כִּי יֵשׁ שָׁם יוֹד [עֵשֶׂר] בְּחִינּוֹת קְדוּשׁוֹת זֹה לְמַעַלָּה מִזֹּה וְהֵם בְּחִינַת עֵשֶׂרָה מְאֻמְרוֹת וְכָל מְאֻמֵּר יֵשׁ לוֹ בְּחִינַת יְרָאָה בְּחִינַת (תְּהִלִּים קי"ט) "הִקָּם לְעַבְדְּךָ אֲמַרְתָּ אֲשֶׁר לִירְאֶתְךָ" כִּי יֵשׁ יְרָאָה לְמַעַלָּה מִירְאָה [ולא סִיּוּם לְבָאֵר זֶה הָעֵנָן] (ליקוטי מוהר"ן תניינא תורה ע"ח)

ג. בזמן הגלות קדושת המקדש וקודש הקודשים מתגלה בכותל המערבי, שם שוכן הצדיק, ובבית המדרש על שם הצדיק.

"והנה גדולים צדיקים במיתתם יותר מבחייהם, ובמיתתם נקראים חיים. וע"כ דבר גדול הוא להשתטח על קברי צדיקים ולמדים אנו מכלב בן פונה וקבר רחל וקבר מרע"ה כמאמר חז"ל (עיין בהקדמת תיקון הכללי) וכביכול כן השכינה לא זזה מכותל המערבי לנצח כי גם כשהמקדש שוממים בקדושתם הם עומדים לעדי עד כי ה' בנין עדי עד בענין זה וכביכול כמו צדיקים שהם חיים וקיימים לעדי עד. ועל כן הוא דבר גדול מאד לילך גם בזמן הזה לכותל המערבי שהשכינה שם הוא (ואדרבה יותר חשוב מזמן שביהמ"ק ה' קיים כמובא בספרים) והנכנס למקדש בזה הזמן חייב כרת.... והשכינה לא זזה מכותל המערבי הק' לנצח כמאחז"ל. והוא תיקון גדול גם בזמן הזה לילך לשם, ותיקון לפגם הברית כמובא בזוה"ק ח"ב (רעיא מהימנא משפטים דף קט"ו) כי הצדיק דר אצל כותל המערבי תובב"א). (מו"ר ר' שלמה וקסלר זצ"ל בשם מוה"ר רבי אברהם בר"נ זצ"ל בשם הרה"ק רבי נחמן מטשערין זיע"א, חכמה ותבונה ג')

"כי עקר תקון כל הנזכר לעיל הוא על ידי המשכן ובית המקדש שהוא בחינת הבית כנסת ובית מדרש של ישראל שהם מקדש מעט, ועקר הוא הבית המדרש הנקרא על שם הצדיק האמת שבכל דור" (ליקוטי הלכות מנחה ז' אות פג)

ארץ ישראל היא מקום נשמת הצדיק בכלליות. ירושלים עיר הקודש, שמקודשת הימנה, נקראת יצינו של הצדיק ששם שורה הצדיק ביתר שאת. המעלה העליונה, מקומה הנצחי של נשמת משה משיח, הוא בבית המקדש, בקודש הקדשים, באבן השתייה. כיום, בזמן הגלות מתגלה קדושה זו בכותל המערבי ובבתי מקדש מעט, על כן בזמן הגלות דר הצדיק בכותל המערבי.

ד. בזמן הגלות, מתגלה הנקודה הפנימית של קדושת בית המקדש, יעדן עין לא ראתה שורש תורת הצדיק, בבית המדרש על שם הצדיק.

פי שם בבית-המקדש שם שרש התורה שהם הלוחות וספר תורה שהיה מנח שם בבית קדש קדשים על האבן שתיה...אבל בעוונותינו הרבים התגברה הסטרא אחרא על זה בעצמה והקריבה הבית-המקדש. ועתה נתמתנו על-ידי הבתי פנסיות ובתי מדרשות, כמו שכתוב, פי הפיצותים בגוים וכו'. ואהי להם למקדש מעט. פי בכל בית הפנסות ובית המדרש נמשך קדשת הבית-המקדש שקדשתה נשאר קדמת אפלו לאחר התרבו, פי מקום הבית-המקדש שכתב מציא דוד על-ידי יגיעתו פבר נשאר קדם לעולם. ומשם נמשך הקדשה לכל הבתי פנסיות ובתי מדרשות שהם מקדש מעט, פי על-ידי קביעת הקדשה של הבתי פנסיות ובתי מדרשות, על-ידי זה נטהרין ישראל, ... פי עקר שלמות הבית המדרש פשנקרא על שם צדיקי אמת שיכולים לעורר שרשי נשמות ישראל על-ידי תורתם. (מתוך הלכות בציעת הפת הלכה ה' אות י"ז)

בגליונות הבאים בעז"ה –

"רצוני להישאר בינכם"

מדוע נקבר רבינו הק' מוהר"ן זיע"א בחוצה לארץ?

"ברצוא ושוב"

על אחד שחוא שניים, היפך האמת!?

"ראש השנה שלי עולה על הכל"

על הקיבוץ בירושלים, מקומו הנצחי

למידע נוסף, להקלטות ושיעורים: 0773362396

[כולל ההקלטות של ר' לוי יצחק בנדר זצ"ל, על הקיבוץ בירושלים]

להערות, לשאלות, לקבלת החוברת 'הזהיר לעשות כרוז המלא' –
כל הציטוטים של תלמידי רביז"ל על פי סדר הדורות בנושא 'אומן
בירושלים', ולכל ענייני הקיבוץ ע"ש רבינו הקדוש מוהר"ן בראש
השנה בירושלים. ניתן לשלוח אי מייל לכתובת –

uiny@okmail.co.il